

Інформаційна економіка вимагає постійної освіти. Опановуючи нові знання та навички, люди примудряються зберігати стару роботу, незважаючи на технологічну революцію. В інформаційному суспільстві формальна освіта, розрахована на професійну підготовку учнів, відмовиться від традиційних цінностей і канонів. У ньому не буде вічних істин, моральних кодексів, літературної класики і старої доброї історії батьківщини. У ньому відсутнє те, що сучасні вчителі вважають факелом священного вогню, який необхідно передати підростаючим поколінням. Відповідно зміниться і ставлення учнів до шкільної та інститутської освіти: «...моя дочка, замордована школою, все ж відчуває ніжний трепет по відношенню до Інтернету. Сита по горло домашніми завданнями, вона багато часів поспіль блукає лабіринтами Сітки, тихо мліючи від дослідження поп-культури». Основне завдання формальної освіти в інформаційну епоху зведеться до вміння «потрапити в струмінь» і залишатися на плаву при мінімальній кількості теорії, що не стосується справи. В уявній школі майбутнього будуть говорити не мовою урядів, армій або офіційних релігій. Швидше ця мова буде більш схожа на мову сучасних ділових журналів: виявлення тенденцій і сильні пристрасті. Академічній сфері не вдасться зберегти традиції західної моделі, що існували протягом століть. Як стверджує Дмитро Іванов, ми живемо в епоху науки образів та образів науки. Базові норми, що керували процесом пізнання раніше та належали до епохи модерну, – факт, відкриття, дослідження – зараз симулюються. Із заміщення реальних об'єктів та реальних дій симулякрами виконання соціальних ролей вченого, викладача, студента стає віртуальним. Як наслідок, віртуалізується ієрархія наукових ступенів і звань, наукова дискусія, науковий розподіл праці, тобто віртуалізується університет та наукова лабораторія як соціальні інститути. Наука майбутнього стане більш схожа на індустріальні дослідні інститути, у яких все розумно, мобільно, але жорстко сфокусовано на продукції і прибутку.

Люди XXI століття будуть учитися все життя - це і прокляття і благословення (згідно з Б. Стерлінгом «Майбутнє вже почалося»).

О.П.Семотюк

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

В умовах реформування вищої школи в Україні значно зростає роль самостійної роботи студентів, яка дає змогу зробити їх не пасивними споживачами знань, а активними творцями, тими, хто вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її розв'язання, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Крім того, самостійна робота – не

просто форма освітнього процесу; це його основа, бо без неї студентам неможливо ефективно засвоїти матеріал навчальної дисципліни.

Одним із основних аспектів організації самостійної роботи студентів є розроблення форм і методів її організації та контролю за нею. Такого контролю з боку викладача, який би не пригнічував ініціативу студента, а привчав його самостійно розв'язувати питання організації, планування і контролю за своєю навчальною діяльністю, виховував у ньому самостійність як особисту рису характеру, навчав самостійно здобувати знання, допомагав їх глибше засвоїти, а також підвищував творчу активність студентів.

З цього приводу варто звернути увагу на деякі проблеми.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентами у процесі самостійної роботи, повинен виноситися на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, отриманим студентами на аудиторних заняттях.

Під самостійною роботою студентів слід розуміти їх самостійну діяльність як в аудиторній, так і в позааудиторній час. Глибоке засвоєння матеріалу навчальної дисципліни можливе лише на основі активного поєднання аудиторних і позааудиторних занять, оскільки формування навичок самостійної роботи відбувається і на лекціях, і на семінарських та практичних заняттях, і на консультаціях, тобто у спілкуванні з викладачем.

З метою належної організації самостійної роботи студентів та можливості її контролю необхідно на першому занятті семестру ознайомити студентів із переліком тем, які обов'язково повинні бути опрацьовані ними самостійно.

При проведенні семінарського (практичного) заняття першочергову увагу слід приділяти питанням, що самостійно опрацьовувалися студентами. Перш за все здійснювати постійний контроль наявності виконаних завдань самостійної роботи у конспектах студентів, бо самостійна робота – це не просто читання, а вибіркове читання і конспектування.

Важливим мотивуючим чинником для виконання самостійної роботи має стати суттєвий вплив позитивних оцінок за виконання самостійних завдань на оцінку підсумкового контролю (особливо це стосується необов'язкових завдань для самостійної роботи).

Необхідно постійно вдосконалювати контрольні завдання для перевірки самостійної роботи студентів.

Залежно від особливостей навчальної дисципліни викладач може пропонувати студентам різні види завдань, що передбачають самостійне їх виконання, а також контроль:

- 1) самостійне вивчення окремих тем або питань із складанням конспекту;
- 2) робота з першоджерелами;
- 3) написання рефератів;

- 4) підготовка доповідей;
- 5) підготовка письмових відповідей на проблемні питання;
- 6) виготовлення наочних посібників і т.п.

При цьому варто зауважити, що завдання, винесені на самостійну підготовку, можуть бути обов'язковими і необов'язковими.

У сучасних умовах, коли в усіх сферах суспільного життя відбувається безперервне оновлення і поновлення знань, система вищої освіти, керуючи самостійною роботою і контролюючи її, допомагає своїм студентам стати в майбутньому фахівцями, здатними до саморозвитку та самоосвіти.

В.М. Овчаренко

НЕДОЛІКИ І ПЕРЕВАГИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ

Недоліки тестування, як правило, пов'язуються, по-перше, з «угаданням» правильної відповіді з декількох можливих, а, по-друге, з тим, що частина відповідей відразу виключається студентами як повна нісенітниця, що вважається «підказкою» правильної відповіді для тих студентів, які вміють мислити логічно. Скандально відомий російський історик і публіцист Ілля Вікторович Смірнов дав навіть визначення самого терміна «тестування», яке в оригіналі звучить так: «...дешевый и простой механизм формальной отчетности в тех случаях, когда реальное наличие знаний безразлично или даже нежелательно». Відверта скандальна перекрученість такого «визначення» процесу тестування, тим не менш, висвітлює головний недолік тестової перевірки знань – формальний характер отриманих результатів.

Іншими недоліками можуть бути двозначність питань, неоднозначність відповідей, абсолютизація певних особливостей філософських концепцій тощо. Однак останні недоліки пов'язані не з процесом тестування, а з якістю і ретельністю розроблення самих тестів. Значно важливішим недоліком процесу тестування може бути, як це не дивно, процес «спеціальної» спрямованої підготовки до тестування на семінарах і навіть на лекціях. Це своєрідне «тренування», коли реальне мислення і логіка стають непотрібними, дійсно руйнує саму по собі плідну ідею тестового контролю знань. Після таких «натаскувань» результати тестувань можуть бути вдвічі більшими від реального рівня знань.

Саме прагнення «вгадати» якомога більше правильних відповідей – це вже не тестування, а своєрідна лотерея. Реальне тестування є не вгадуванням, а свідомим пошуком і вибором правильних відповідей на цікаві і достатньо відомі питання. Такі питання, бажано в іншій формі, обов'язково повинні розглядатися на попередніх лекціях або семінарських